

Agon – primul teatru independent din Constanța

VEȘTI

Nașterea unui teatru ar fi fost, și în urmă cu (numai) o stagiune, o veste de natură să ne învioreze. Acum însă, într-o vară fierbinte și înfierbântată parcă peste poate, cu spectrul restructurărilor de personal bântuind sumbru peste dulcea și lungă vacanță a scenelor noastre, această veste ne-a uluit peste măsură.

„La Constanța, cultura a murit!”, m-au prevenit cu tristețe, dar și cu un fir de speranță în glas, toți jurnaliștii, actorii și universitarii întâlniți pe 24 iulie a.c. în foaierea **Teatrului Agon**, prima inițiativă independentă de acest fel, ivită pe neașteptate în orașul-port. În ciuda faptului că Teatrul de Stat (fost Ovidius, fost Național și, nu demult, pe punctul de a purta chiar numele regretatului Jean Constantin!) a scăpat la mustață de consecințele nefericitei Ordonanțe de Urgență nr. 63/2010, trupa de aici nu se poate lăuda cu cel mai fast moment al său. Nici alte centre de spectacol din bătrânul Tomis nu o duc bine: prin 2004, Teatrul de Revistă Fantasio a fost desființat de Consiliul Județean, iar inventarea Teatrului Național de Operă și Balet „Oleg Danovski” (prin comasarea forțată a activității mai multor instituții) a antrenat (ce surpriză!) scoaterea din circuit a unuia dintre reperele culturale ale orașului.

Constanța, îmi spun cu nostalgie cei întâlniți la inaugurarea Teatrului Agon, avea cândva stagioni estivale și grădini în care erau prezentate producții artistice de cea mai bună factură. Constanța a avut, timp de două veri, „Serile de teatru antic” pentru care Silviu Purcărete a creat magnifice spectacole (*Legende de Atrizilor*, *Hecuba*), ba a mai avut chiar, cum puțini știu, și un festival de teatru politic, tot pentru două ediții. Acum, politica e cea care face legile în teatru. Fără drept de apel. Mai mult, ea face legile și în peisajul urban, „Peninsula”, adică perimetrul vechi al orașului, fiind menținut de edili într-un suspect proces de degradare. Or, tocmai aici, în Piața Ovidiu, într-o vecinătate eclectică – dominată de Muzeul de Arheologie, de minaretul Marii Moschei și de celebrul Ovidiu turnat în bronz, concurat acum de odioasele statuete aflate la intrarea clubului de peste drum – a fost inaugurată, la subsolul unei clădiri renovate, o sală de spectacol cu 50 de locuri. Un spațiu intim, prietenos și prielnic promovării unei „arte a elitelor”.

Cel puțin, așa l-a proiectat **Daniela Hanțiu**, fostă actriță a Teatrului de Stat din Constanța, și, în ultimii ani, energica profesoară a școlii de actorie din cadrul Universității Ovidius, alături de **Tiberiu Stanciu**, absolvent al aceleiași Facultăți de Arte (promoția 2010). Agon s-a născut și din dorința celor doi de a continua pe o scenă profesionistă pregătirea studenților de la specializarea Artele spectacolului, astfel încât Teatrul din Piața Ovidiu să devină nu doar o vitrină a producțiilor împlinite, ci și un spațiu-laborator, deschis atelierelor, *worskshopurilor*, în parteneriat direct cu Centrul de cercetare numit și „Adrian Pintea” (în memoria primului profesor invitat, în 1998, să predea la Facultatea de Arte).

Poate că Teatrul Agon nu s-a născut cu o constituție foarte robustă. E mai degrabă punctul de convergență al unor aspirații și idealuri care-i animă pe câțiva artiști ori, pur și simplu, expresia nevoii lor de practică neîntreruptă și de întâlnire cu publicul. În calitate de coordonator de proiecte, Daniela Hanțiu planuește o stagiune estivală la Agon, cu spectacole jucate în fiecare seară, de joi până duminică, deși repertoriul e încă firav, pe cale de a-și preciza sau decanta direcțiile. Pentru inaugurare, cei doi fondatori și l-au asociat pe regizorul Gavril Borodan (legat de Constanța printr-un scurt directorat artistic și mai multe producții realizate la Teatrul Ovidius), care a reușit să pregătească într-un timp foarte scurt două premiere extrem de diferite ca repertoriu și stil.

Prima dintre ele propune un text calibrat parcă spre a fi jucat într-un studio. *Efectul razelor gamma asupra anemonelor* de Paul Zindel e o piesă ușor desuetă, care vorbește

despre puterea de contaminare a inocenței și despre forța de a se reinventa a unor personaje feminine aflate pe fundul prăpastiei. Solid construită, piesa lui Zindel generează emoții puternice și le permite actrițelor compoziții în filigran. Corect distribuite sunt Clara Ghiuvelichian (*Mama*) – temperamentală, credibilă (am apreciat și intuiția ei de a nu supra-lăta liniile facile ale rolului, de pildă, alcoolismul personajului) și Elena-Mirabela Moroșanu – ținând bine în frâu exaltarea zănatice, dar în fond atât de generoasei *Ruth*. Mai puțin reușită mi s-a părut însă alegerea Cosminei Soare (studentă încă) în rolul bătrânei mute *Nanny*. Cu un machiaj exagerat și cu mișcări prea rigide pentru o evoluție în proximitatea publicului, calitățile ei fizice și interpretative au rămas, din păcate, bine ascunse. Neobișnuită, distribuirea Catincăi Hanțiu în dificilul rol *Matilda* s-a dovedit îndreptățită de inteligența scenică și de puterea de concentrare a unei interprete în vârstă de 9 ani!

Pentru al doilea spectacol din repertoriul Agon, pe scenă s-au aflat studenți din penultimul an ai Secției de actorie (clasa lector univ. dr. Daniela Hanțiu, prep. univ. Elena Moroșanu). *Venețiana*, pe textul unui anonim renascentist, îmbogățit de regizor cu fragmente de poetică teatrală semnate de Andrea Perrucci, ar fi fost un încântător discurs despre speranțele zădărnicate și așteptările împlinite ale iubirii carnale, exprimate în versuri spirituale de amorezi venețieni, nobili și slujitori, cu toții pătimitori într-ale dragostei. Spun „ar fi fost” – întrucât Arina Cojocar, Dana Cojan, Ionela Chelmuș, Ana-Maria Ștefan au grație și nerv, iar Ionuț Alexandru și Ionuț Buruiană, deși oarecum puși în umbră de talentul partenerelor, au o prezență agreabilă. Spectacolul a părut însă mai lung și mai sincopat decât cel dintâi nu doar din pricina câtorva ezitări de regie, ci și a supraîncărcării spațiului de joc cu decoruri-inutile, greoaie.

În Grecia antică, cuvântul *agon* însemna competiție, luptă, conflict. Din nefericire, creatorii Teatrului din Piața Ovidiu nu cunosc alți competitori în afară de propria lor exigență. Planuri ambițioase au oricum destule – parteneriate cu teatre alternative și independente din țară, resuscitarea Festivalului de Teatru Antic, programarea unor producții-recital, care să-i readucă în fața publicului pe marii actori ai scenei constănțene (*Regina mamă* de Manlio Santanelli, cu Ileana Ploscaru, în regia Diane Cheregi, va fi programat în curând). Există precedente – ca Teatrul Luni de la Green Hours ori Teatrul Auăleu din Timișoara – care dovedesc că pentru a izbuti într-un peisaj cultural arid, ce descurajează până la ostilitate inițiativa privată, nu e nevoie de o scenă prea mare, ci numai de tenacitate și idei inspirate. (Andrea DUMITRU)

